

پیش بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس کیفیت زندگی در مدرسه و مولفه های آن

اسماعیل سلیمی^۱، مجید درویشی، مختار عارفی

^۱دانشگاه آزاد اسلامی/ واحد کرمانشاه، karimiangh@gmail.com

^۲دانشگاه آزاد اسلامی/ واحد کرمانشاه، darvishi@gmail.com

^۳دانشگاه آزاد اسلامی / واحد کرمانشاه ، arefi.2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی براساس کیفیت زندگی در مدرسه و مولفه های آن انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش را کلیه‌ی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه‌ی دوم شهر جوانرود در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ تشکیل می‌دادند که از میان آنها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۳۲۰ دانش‌آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند. از پرسشنامه‌ی اشتیاق تحصیلی وانگ، ویلت و اسکیل و پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی در مدرسه آینلی و بورک برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین کیفیت زندگی در مدرسه (و مولفه‌های آن) با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون آشکار کرد که تقریباً ۵۹ درصد از کل واریانس اشتیاق تحصیلی بر اساس کیفیت زندگی در مدرسه و مولفه های آن قابل پیش‌بینی است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت زندگی در مدرسه و مولفه های آن از متغیرهای مرتبط با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشند.

واژه های کلیدی

کیفیت زندگی در مدرسه، اشتیاق تحصیلی، دانش‌آموزان

مقدمه

شوند(۴). در این مدل اشتیاق اجتماعی با رفتارهایی چون حضور در کلاس، قبول مقررات و مشارکت فعال در امور مرتبط با کلاس تعریف می‌شود و اشتیاق تحصیلی نیز نگرش های دانش آموز نسبت به مدرسه و توانایی برآوردن انتظارات عملکرد را شامل می‌شود(۵). اشتیاق تحصیلی دارای سه بعد رفتاری (رفتارهای مثبت، پرداختن به تکالیف درسی، مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه درسی مدرسه که برای سازگاری روانی اجتماعی و پیشرفت دانش‌آموز مفیدند)، عاطفی(احساسات، علایق، ادراکات و نگرشهای دانش‌آموز نسبت به مدرسه) و شناختی (نیروگذاری روانشناختی دانش‌آموزان در امر یادگیری و کاربرد راهبردهای خودتنظیمی توسط آن هاست) می‌باشد (۶) که نقش عمده ای در پیشرفت تحصیلی، ارتقاء تحصیلی دانش آموزان در مدارس و کاهش رفتارهای پرخطر در مدارس دارد (۷). زیرا تعهد دانش آموز را نسبت به اهداف آموزشی و درگیری دانش آموز با تکالیف مربوطه را بیشتر می‌کند (۸). تاثیرات مثبت اشتیاق تحصیلی بر درگیرکردن دانش آموزان در فعالیتهای تحصیلی و افزایش میزان تلاش آنها (۹) ضرورت مطالعه‌ی اشتیاق تحصیلی و شناخت عوامل موثر بر آن را ایجاب می‌کند با توجه به اینکه اشتیاق دانش آموزان به تحصیل می‌تواند پیامدهای مثبتی به همراه داشته باشد، لازم است تا پیشایندها و عوامل تاثیر گذار بر روی اشتیاق تحصیلی دانش آموزان و حضور آنها در مدرسه شناسایی شوند. یکی از عوامل تاثیر گذار بر اشتیاق تحصیلی دانش آموزان کیفیت زندگی در مدرسه می‌باشد(۱۰). از جمله متغیرهای که در سطح مدرسه می‌تواند بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان تاثیر داشته باشد ادراکات و تجارب شخصی افراد از زندگی در محیط مدرسه یا همان کیفیت زندگی در مدرسه می‌باشد(۱۱). کیفیت زندگی در مدرسه متغیری است که در دهه اخیر به دلیل اهمیتی که در زندگی دانش آموزان داشته است مورد توجه قرار گرفته است (۱۲). از آنجا که درک فردی از زندگی یکی از مفاهیم مهم کیفیت زندگی است تنها در صورت وجود یک محیط با کیفیت و مطلوب و مورد علاقه دانش‌آموزان است که دانش‌آموزان از زندگی در مدرسه لذت برده و میزان موفقیت آنها در رسیدن به اهداف خود در مدرسه بیشتر می‌شود. مفهوم کیفیت زندگی قرن های متمادی همواره موضوعی چالش برانگیز بوده است. و عبارت است از ارزیابی و ادراک افراد از وضعیت زندگیشان بر اساس بافت فرهنگی و نظام ارزشی موقعیتی که در آن زندگی می‌کنند و ارتباطی که این عوامل با انتظارات، اهداف، معیارها و علایق شخصی آنها دارند (۱۳). یکی از جامع ترین تعاریف در این حوزه، تعریف سازمان جهانی بهداشت است که کیفیت زندگی را درک افراد از موقعیت خود از زندگی در حیطه فرهنگی و ارزشی سیستمی که در آن زندگی می‌کنند و

اشتیاق تحصیلی^۱ دانش‌آموزان متغیری است که برای یادگیری حیاتی است تا جایی که از آن به عنوان یک عامل مهم یادگیری یاد می‌شود (۱). اشتیاق تحصیلی به میزان انرژی که یک فراگیر برای انجام کارهای تحصیلی خود صرف می‌کند و نیز میزان اثر بخشی و کارایی حاصل شده اطلاق می‌گردد (۲). نیومن، والگ، لامبورن اشتیاق تحصیلی را به عنوان سرمایه روانی دانش آموزان و تلاش مستقیم آنها برای یادگیری و کسب مهارتها و تمایل به ارتقاء سطح موفقیتها تعریف کرده اند که می‌تواند منجر به مشارکت موثر در فعالیتهای مدرسه، شرکت در فعالیتهای کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه و رابطه مناسب با معلمان و سایر دانش آموزان شود (۳). در مدل اشتیاق تحصیلی رومبرگر و لارسون (۱۹۹۸) اشتیاق تحصیلی با دو مولفه اشتیاق تحصیلی و اشتیاق اجتماعی که در سازگاری تحصیلی نقش دارند مشخص می‌شود